

професійної етики консультанта, професійної самосвідомості, емпатії, формування навичок контролю та управління власною поведінкою.

Зміст курсу передбачає ознайомлення студентів з сутністю, цілями та завданнями соціального консультування; принципами і правилами, видами, моделями та функціями соціального консультування, його структурою та етапами; етичними нормами взаємодії консультанта і клієнта. У процесі вивчення курсу майбутні соціальні працівники опановують комунікативні навички і техніки консультування, набувають вмінь оцінювати проблемну ситуацію клієнта, визначати спектр можливих напрямів консультативної допомоги у конкретних випадках, створювати логічну та завершену структуру консультації.

Навчальна дисципліна «Соціальне консультування» є важливою складовою у системі професійної підготовки фахівців соціальної роботи, яка сприяє їх професійному становленню. Зміст дисципліни розкриває теоретичні та методологічні основи консультування, надає студентам необхідну сукупність теоретичних знань і практичних вмінь з даного виду професійної діяльності соціального працівника.

Література

1. Шапиро Б. Ю. Консультирование в практической психосоциальной работе [Електронний ресурс]. – Режим доступу: 20.01.2014: – <http://www.socialwork.lv/wp-content/uploads/2012/11/Pielikums-Shapiro-konsultirovanie_v-praktich_rabote.pdf>. –

Загол. з екрану. – Мова рос.

2. The International Federation of Social Workers. Definition of Social Work. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : 02.04.2011 : <<http://www.ifsw.org/p38000208.html>> – Загол. з екрану. – Мова англ.

УДК 378.1

Городецька О. В.

ВПЛИВ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ НА РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ПЕДАГОГА

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасні засоби масової комунікації мають значний вплив на формування життєвих компетентностей, цінностей та якостей особистості. Особливості інформаційного простору полягають в тому, що межі інформації дедалі більше руйнуються, наростає ілюзія інформаційної вседоступності та вседозволеності.

Сучасному педагогу необхідно набути знання та навички ефективної взаємодії з медіасередовищем для професійного розвитку. Адже вміння знаходити, аналізувати, систематизувати, критично оцінювати інформацію, створювати медіапродукти, працювати з різноманітними комп'ютерними програмами є необхідними для відповідності сучасним вимогам до педагогічної майстерності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання інформаційної культури особистості досліджували Бабій Л., Заворніцина В., Юрків В. та інші. Окремі аспекти проблеми формування професійно-педагогічного іміджу освітян висвітлювали: І. Альохіна, Л. Браун, Ф. Джефкінс, І. Зязюн, Є. Рогов та ін. [5]. Особливості розвитку медіаграмотності у своїх працях окреслювали О. Баришполець, Л. Найдьонова, А. Федоров [6], С. Шейбе [7] та ін. Проте, питання формування медіаграмотності та медіакультури педагога висвітлені фрагментарно.

Мета роботи. Проаналізувати вплив засобів масової комунікації на формування та розвиток професійної майстерності педагога.

Завдання дослідження:

- вивчити теоретичні основи проблеми;

- обґрунтувати необхідність формування професійної майстерності педагога шляхом використання ЗМК;
- проаналізувати передумови набуття медіаграмотності педагога як важливої складової його професійного самовдосконалення;
- акцентувати увагу на інформаційно-медійній культурі особистості;
- підкреслити необхідність формування навичок ефективної взаємодії педагога з інформаційним та медіасередовищем.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасна модернізація та інформатизація суспільства вимагає від педагога формування медіаграмотності як важливого фактору професійної майстерності. Розвиток сучасних засобів масової комунікації та їх широке упровадження потребує підготовки до вмілого і безпечного користування інформаційно-комунікаційними технологіями та медіасистемами, що спричиняє необхідність розвитку медіаосвіти, готовності аналізувати вплив ЗМК та розуміти їхні маніпулятивні можливості, збирати, обробляти, зберігати та передавати інформацію з урахуванням пріоритетів професійної діяльності, самостійно створювати медіаповідомлення в галузі професійної діяльності.

Педагогічна майстерність сучасного вчителя також містить складові, які безпосередньо пов'язані із користування ЗМК:

вміння орієнтуватися в медіапросторі;

розуміння основних принципів функціонування різних видів засобів масової комунікації;

навички розрізняти інформацію за рівнем впливу на особистість; здатність аналізувати й оцінювати медіаповідомлення;

застосування у професійній діяльності мультимедійних технологій;

знання правил культури спілкування в інформаційному суспільстві та методів захисту від можливих негативних впливів медіазасобів та медіатекстів [3, с. 187].

Базовими цілями медіаосвіти та медіаграмотності педагога є набуття ним теоретичних уявлень про медіаосвіту; розвиток комунікативних здібностей; формування критичного мислення; навчання сприйманню та оцінюванню якості інформації; рефлексії почуттів та емоцій; підвищення загальнокультурного рівня особистості та ін. [3, с. 186]. Всі ці навички сприяють розвитку творчої, самостійно і критично мислячої особистості вчителя в умовах інтенсивного збільшення інформаційного потоку.

Для педагога надзвичайно важливим завданням є навчити учнів працювати з інформацією. У навчально-виховному процесі реалізується мета виховання всебічно і гармонійно розвиненої особистості, формування в учнів морально-етичних норм, цінностей та ідеалів, що є складовою комплексу проблем медіаосвіти в межах сім'ї та школи.

Висновки. Медіаграмотність допомагає учителю використовувати можливості медіазасобів: телебачення, радіо, відео, кінематографа, преси, Інтернету та інших у навчальному процесі; формує та розвиває вміння добирати, аналізувати і синтезувати, оцінювати медіаінформацію та створювати власні медіатексти. Сформована медійна та інформаційна грамотність дозволить педагогу активно, ефективно використовувати медіа як інструмент освіти й виховання.

Педагогічні знахідки роботи із засобами масової комунікації є основою для підвищення професійної компетентності вчителя. Розвиток медіазасобів та збільшення інформаційного потоку вимагає узагальнення результатів досліджень щодо впливу ЗМК на вдосконалення педагогічної майстерності та вироблення методичних рекомендацій щодо використання медіа в умовах навчально-виховної діяльності.

Література

1. Лозицька Т. Ю. Дослідження ставлення учителів до медіа як засобів навчання / Т. Ю. Лозицька [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vlush/Ped/2010_17_1/8.pdf
2. Медиакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навчальний посібник / [О. Т. Баришполець, Л. А. Найдьонова, Г. В. Мироненко, О. Є. Голубєва, В. В. Різун та ін.]; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. – К. : Міленіум, 2010. – 440 с.
3. Мокрогуз О. На шляху до запровадження медіаосвіти в українській школі / Олександр Мокрогуз // Збірник статей Третьої міжнародної науково-методичної конференції «Практична медіаграмотність: міжнародний досвід та українські перспективи». – Київ. : Центр Вільної Преси, Академія української преси, 2015. – С. 184–195.
4. Назарук Ю. Медіаосвіта як сучасний напрям освітнього процесу в дошкільному навчальному закладі / Юлія Назарук // Збірник статей Третьої міжнародної науково-методичної конференції «Практична медіаграмотність: міжнародний досвід та українські перспективи». – Київ. : Центр Вільної Преси, Академія української преси, 2015. – С. 113–121.
5. Савченко Н. Імідж сучасного вчителя: актуальність та перспективи наукових розвідок / Наталія савченко // [Електронний ресурс] : <http://pedagogika.at.ua/>
6. Федоров А. В. Медиаобразование: вчера и сегодня. / А. В. Федоров – М. : Изд-во МОО ВПП ЮНЕСКО «Информация для всех», 2009. – 234 с.
7. Шейбе С., Рогоу Ф. Медіаграмотність: Підручник для вчителя / С. Шейбе, Ф. Рогоу. / за загал. ред. В. Ф. Іванова, О. В. Волошенюк. – К. : Центр вільної преси, Академія української преси, 2014. – 319 с.

Grażyna Cęcelek

WYRÓWNYWANIE SZANS EDUKACYJNYCH DZIECI I MŁODZIEŻY ZE ŚRODOWISK SPAUPERYZOWANYCH JAKO WAŻNY OBSZAR KOMPETENCJI WSPÓLCZESNEGO NAUCZYCIELA-WYCHOWAWCY

Problem ubóstwa materialnego, determinujący masowe ubożenie społeczeństwa, nasilił się w Polsce wraz z procesami transformacji społeczno – ustrojowej, którym towarzyszył masowy wzrost bezrobocia, gwałtowny spadek produkcji oraz utrzymywanie się niskich płac. Bieda stała się w bardzo szybkim tempie zjawiskiem o skali masowej, obejmując niespodziewanie liczne kategorie ludności i jednocześnie mnóstwo polskich rodzin. „Mającą znaczący wpływ na ludzkie postawy i zachowania oraz na umiejętność przystosowania się do nowych warunków ekonomicznych sytuacja materialna, uległa w wypadku znacznej części społeczeństwa, pogorszeniu.”⁴ Pauperyzacja społeczeństwa wywołała automatycznie różnorodne trudności adaptacyjne do nowej rzeczywistości gospodarczej.

Niezwykle niekorzystnym zjawiskiem, towarzyszącym biedzie polskich rodzin, jest ubóstwo dzieci i młodzieży, co determinowane jest przede wszystkim faktem istnienia poważnych i jednocześnie przewlekłych problemów finansowych w rodzinach wielodzietnych. Wyraźnie w związku z tym obserwowany jest wzrost udziału dzieci i młodzieży wśród ludności biednej. W publikacjach z obszaru tej problematyki podkreśla się, że ubóstwo w Polsce ma „twarz dziecka”, nazywając jednocześnie dzieci biedne „dziećmi bez przyszłości”.

⁴ H. Marzec, Dziecko w rodzinie z ubóstwem materialnym, Mazowiecka Wyższa Szkoła Humanistyczno – Pedagogiczna w Łowiczu, Łowicz 2001, s. 51.